

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. november 2.
(vasárnap)**

Horváth Géza

ISTEN TÖRVÉNYE SZERINT

Lekció: Nehémiás 10,29-34

Alapige: Nehémiás 10,30

Csatlakozva tehát előkelő honfitársainkhoz, átok alatt esküt tettünk, hogy Isten Törvénye szerint élünk, amelyet Isten adott szolgája, Mózes által, és hogy megtartjuk és teljesítjük Urunknak, az Úrnak minden parancsolatát, végzését és rendelkezését.

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, Jézus Krisztus nevében jövünk eléd dicséretmondással, hálaadásunkkal, bűnbánatunkkal, kéréseinkkel.

Köszönjük, hogy egyáltalán jöhetünk hozzád és eléd, hogy szabad utunk van a kegyelem királyi székéhez, az által, aki maga az út, az igazság és az élet.

Dicsőség legyen neked, amint volt kezdetben, úgy most és örökké. Valljuk, hogy te vagy Isten, egyedüli Isten vagy, nincs más rajtad kívül, és nincs más hozzád fogható vagy hozzád hasonló.

Aldunk azért, mert te magad vagy a szeretet, a jóság, az irgalom. Megvalljuk, hogy nekünk erre van szükségünk. Jövünk egy olyan világból, ahol éppen a szeretetlenség, a gonoszság, a kegyetlenség vesz körül bennünket.

Köszönjük, hogy nemcsak egy órát lehetünk a te szent jelenlétedben, hanem abban is élhetünk, élhetnénk életünk minden napján. Te látod, hogy vajon méltón élünk-e ezen a mögöttünk levő héten is hozzád, igédhez, lényedhez. Megvallottunk, ha volt rá lehetőségünk, alkalmunk, vagy hallgattunk gyáván, esetleg megtagadtunk úgy, mint Péter, hogy nincs közünk hozzád. Te tudod, hogy vajon mindenben a te dicsőségedet kerestük-e, vagy inkább a magunkét, a magunk javát és hasznát. Úgy cselekedtünk-e, hogy minden cselekedetünk rád mutatott, vagy éppen arra, hogy szívünk kemény, akaratunk bűnös.

Köszönjük, hogy könyörülő Isten vagy, nálad van a bocsánat, hogy féljünk téged. Kérünk, terjeszd ki ránk kegyelmességedet, irgalmasságodat úgy, ahogy ígérted. Töröld el a bűneinket, és jelenléteddel áldj és szentelj meg.

Ámen.

Igehirdetés

Tegnapelőtt ünnepeltük a reformáció 497. évfordulóját és emlékeztünk arról, hogy Isten hogyan könyörült népén, hogyan újíttotta meg az Ő egyházát.

Pénteken az ige a Nehémiás könyve 8. fejezetéből hangzott, amikor a fogságból hazatért nép megépíti már Jeruzsálem falait, beköltöznek otthonaikba, és amikor külsőleg minden kész, akkor mégis észrevesznek egy nagy belső lelki hiányosságot, és azt kéri Ezsdrástól: hozza elő Mózes Törvénykönyvét, amelyről ők elődeiktől tudhattak. Amikor az egész nép egy akarattal összegyűlt, és Ezsdrás olvassa és magyarázza Isten Törvényét, akkor a nép szívében nagy bűnbánat keletkezik. Isten munkája ez. Többen elkezdenek sírni ott, mert meglátják, hogy eddig nem Isten ígéje szerint éltek. Meglátják azt is, hogy Isten hűsége sokkal nagyobb, mint az ő hűtlenségük, és azt is megértik, hogy van újratekzés, mert olyan Istenünk van, aki megbocsátja a bűnt, és elengedi népe maradékának vétkeit.

Akkor pénteken azt a szót emeltük ki: megértették. Milyen nagyszerű lehetett ez, és arra figyeltünk, hogy Isten ígését ma is, úgy mint akkor, meg lehet érteni, sőt meg is kell vagy kellene értenünk. Ott egy nagy felismerés adódott Nehémiás korában, ahogy 1517-ben is, vagy ahogy azóta sok-sok ébredési mozgalomban felismerés támadt, és Isten ígéséhez kezdtek ragaszkodni.

A nagy felismerés után, a 10. fejezetben főképpen a 30. és azt követő versekben, amit a lekióban hallottunk, nemcsak felismerésről van szó, hanem elhatározásról is. A 30. vers úgy foglalja ezt össze (és most röviden azért foglalom össze, hogy a szívünkben el tudjuk vinni ezt az egy gondolatot), hogy elhatározták: Isten Törvénye szerint élnek. Ma ezt már úgy mondhatjuk, hogy *Isten ígéje szerint* élünk.

A reformáció is egy ilyen felismerés volt, és minden reformáció és minden ébredés, megújulás egy nagy felismeréssel kezdődik. Azzal, hogy eltértünk az eredetitől, attól, ami kezünkben van, ami le van fektetve, amit Isten kijelentett, és lehet máshogy folytatni, másképp továbbmenni.

Tehát a felismert ígének a reformációban volt következménye. És míg a Nehémiás 8-ban inkább a felismerés szerepelt, hogy megértették Isten ígését, a 10. fejezetben, a mai igében pedig arról van szó, hogy mit munkált ez a felismert ige az életükben.

A reformáció soha nem azt jelenti csak, hogy mit rontottunk el. A reformáció mindig azt kell, hogy jelentse számunkra, hogyan megyünk tovább ezután. A reformáció nemcsak egy múltba nézés, hanem mindig a jövőbe tekintés is. A Nehémiás 10,30-ban szépen áll előttünk: Elhatároztuk, hogy ezentúl... Megértettük, hogy mi volt eddig, de elhatározzuk, hogyan lesz ezután. És ez az elhatározás úgy történik Nehémiás korában, hogy az egész nép ezt megfogalmazza, a vezetők aláírják, lepecsételik. Tehát ez hivatalos irat, amelyben valóban elhatározzák, számon lehet kérni, hogy akkor most hogyan gondoljátok, hogyan megyünk tovább?

Tehát nemcsak a bűnbánat van bennünk, hogy látjuk a múltat, hanem az elhatározás is, hogy szeretnénk a jövőt is Isten ígéje szerint berendezni.

Kálvin, amikor Genfben a várost, az egyházat, a gyülekezetet úgymond reformálta, akkor nemcsak arra törekedett, hogy reformáljuk meg a templomot, dobjuk ki a bálványokat és azt, ami nem odavaló, nemcsak azon munkálkodott Kálvin, hogy újítsuk meg az istentiszteletet, hanem azon is, hogy újuljon meg a személyes életünk. Bezáratta a városban a kocsmákat, a játékbarlangokat. Ebből aztán lett egy kis kavarodás is, de végül aztán belátta a város, hogy valóban úgy volt nyugalom és rend. Az,

amit felismertek, abból fakadt a mindennapi gyakorlati életben is egy kötelezettség, amit ők elhatároztak: mostantól az Isten ígéje szerint akarnak élni.

Amikor én 1970-ben kezdtem az általános iskolát, nem tudom, hogy, de az történt a falunkban, hogy a 70-es években is az iskolában volt a hittanóra, mégpedig óra-rendbe iktatva. Volt hittankönyvünk, egy elég vastag könyv, aminek a címe: „hitünk és életünk” volt.

Akkor nem értettem, hogy mit jelent: hitünk és életünk. Amikor a Szentírásról volt szó, akkor azt írták le: a Biblia hitünk és életünk zsinórmértéke. Akkor még nem tudtam, ez mit jelent, és ez a cím milyen fontos: hitünk és életünk. Azóta már tudom, hogy a mi református hitvallásunkat ebbe össze lehet foglalni. Zsinórmértéke pedig a Szentírás, a Biblia.

Akik nem tudják, mi a zsinórmérték, elmondom: az építkezésnél, amikor a kőművesek rakják a téglákat, akkor nem okostelefont, nem internetet használnak, hanem zsinórmértéket. Egyszerű hosszú madzagot, ezt kifeszítik a két szélére lerakott egy-egy téglához, és ez a madzag a két téglához kötve, szorítva kiadja az egyenest. A kőműves pedig szépen rakja a téglákat a madzag mellé, mert így lesz a fal egyenes. Aztán jön a következő szerkezet, ez csak annyival másabb, hogy a madzag végén van egy kis súly is, amely a madzagot kifeszíti, azt pedig odateszik a függőlegesen emelkedő falhoz, mert a falnak vízszintesen és függőlegesen is egyenesnek kell lennie. Egyszerű találmány, még a XXI. században is ezt használják.

Ebből az ígéből azt értsük meg, hogy a mi hitünkről és életünkről beszélünk, amelynek zsinórmértéke Isten ígéje. Ha ott a nép vagy ma az Isten népe elhatározza, hogy Isten ígéje szerint él, akkor tulajdonképpen Isten ígéje úgy zsinórmérték a számunkra, hogy kiadja a függőlegest és kiadja vízszintesen is az egyenest. A hit a függőleges vonal, az embernek az Istennel való kapcsolata, az élet a vízszintes vonal, amit itt az emberi közösségünkben, a hétköznapi életben is élünk. Hitünk és életünk — egy függőleges vonal és egy vízszintes vonal. És ez a kettő mindig együtt van.

Jakab levelét sokan félreértik, még Luther is egy kicsit félreértette, mert azt gondolták, hogy Jakab csak a cselekedetekről beszél. De Jakab azért beszélt a cselekedetekről többet, mint Pál apostol, mert abban az időben arra fektették a hangsúlyt: hiszünk. Legyen valóban függőleges: mi hiszünk. Jakabnak meg kellett mutatnia azt, hogy te hiszel, akkor cselekedd is azt, amit hiszel. Pál apostolnál fordított volt a helyzet, inkább a cselekedetekre helyezték a hangsúlyt, hogy milyen fontos: az üdvösségbe, az örök élet megszerzésébe nekünk is bele kell adni a magunkét. Pál apostol azért tette a hangsúlyt a hitre, a függőlegesre, Jakab meg a vízszintesre, mert a kettő mindig együtt van. Mutasd meg nekem a hitedet a cselekedeteidből.

Éppen ezért döntő számunkra ez az ige és a reformáció mai gondolata is, mert a reformáció soha nem azt jelenti, hogy megértettünk nagy bibliai igazságokat. Azt is megértették. Megértették a mi eleink az úrvacsorát, a hit által való megigazulás tanát. Megértettek sok mindent, amit addig úgy elmismásoltak, és elkezdték hirdetni: látjuk már, értjük az Isten kegyelmének csodálatos evangéliumát. És ugyanakkor mit tesznek?

Nehémiás idejében pedig azt mondják: miután megértettük, aszerint szeretnénk élni. Azt szeretnénk, ha az életünk, életvitelünk: a vízszintes is egyenes lenne, hogy az alapokon jó fal épüljön, és nem fa, széna, pozdorja. És nem össze-vissza, hogy összedűljön. Olyan épület épüljön, amelyre rá lehet mondani: lelki ház.

ISTEN TÖRVÉNYE SZERINT

Hitünk és életünk. Ez a reformáció. Ma is ez a reformáció. Nem azért vagyunk reformátusok, mert az elődöm az volt. De az a református, aki vallja, hogy az ő hitét és életét az Isten ígéjéhez akarja szabni. Mindazok a tételek, amelyek hitbeli dolgok, azt is odatenni a Szentírás világosságába, hogy megáll-e a Szentírás mérlegén, úgy van-e a Bibliában, a kijelentésben, amelyet Isten jelentett ki, és utána a mi életünket is aszerint szeretnénk folytatni. Életükre és életvitelükre nézve is azt mondják: mi megtartjuk Isten parancsolatát, rendelkezését.

Ismerjük a 2Timóteusi ígét, (most a végén kezdem:) „tökéletes legyen az Isten embere, minden jócselekedetre felkészített.” Mit szeretne Isten? Azt, hogy gyermeke, akit Ő megváltott és megszabadított, tökéletes legyen, minden jócselekedetre felkészített. És hogy kezdődik ez az ige? „A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, feddésre, megjobbításra, az igazságban való nevelésre”. És itt jön, hogy milyen legyen Isten embere. Vagyis, hogy milyen legyen Isten emberének, a hívó embernek az élete és életvitele, az a Szentírásból ismerhető meg, nem az iskolák erkölcsstan könyvéből. Ezért fontos, hogy mi nemcsak erkölcsstant akarunk tanítani, hanem hit- és erkölcsant.

A hit azt jelenti, hogy milyen az ember Istene. Az élet pedig azt jelenti, hogy milyennek kell lennie az Isten emberének.

A teológián van két fontos tárgy: a dogmatika és etika. Mert a dogmatika arról szól, amit az előbb mondtam a hit címszó alatt, hogy milyen az ember Istene. Kicsoda az az Isten, aki velem élő kapcsolatot létesít. Ugyanakkor az etika azt jelenti, hogy milyen az Isten embere. Aki tökéletes kell, hogy legyen, minden jó cselekedetre felkészített. Tanított, feddett, buzdított, gyógyított ember kell hogy legyen.

Nehémiásnál érezzük, hogy ez a kettő van együtt. Hiszen az is ragyog, hogy milyen Isten, hogy változhatatlan, örök, szövetségét megtartja, hű marad a mi hűtlenségünk ellenére is. Ugyanakkor beszél arról itt az ige, hogy akkor milyennek kell lennünk, és ez a reformáció.

Kálvinnak nem volt elég, hogy újuljanak meg a templomok, dobjuk ki ezt, azt, meszeljük le ezt, azt — addig, míg a Műemlékfelügyelőség aztán ki nem kaparja 400-500 év múlva.

Kálvin nem azt mondta: meszeljük ki a templomot, és minden rendben van. Ő azt mondta: reformáljuk meg az életünket. Onnan kellene kidobni a bálványokat, ott kellene rendet, tisztaságot tenni. Ott kellene, hogy szent egyszerűség legyen, és az Isten dicsősége ragyogjon, és töltsse be a mi szívünket és életünket. Ez a reformáció, nem valami külső megújulás vagy megújítás, hanem a belső, a lelki megújulás. És ez hogyan kezdődik? Látjuk, hogy ki az Úr, és valljuk, hogy mi következik ebből az életünkre nézve.

Azt olvassuk: elhatározza a nép... Ez megint érdekes: a reformáció gondolata többek között az is volt, hogy nem fentről rendelnek el valamit, hanem alulról jön a kezdeményezés. És ez Nehémiásnál nem szólal meg? Nem Ezsdrás, mint pap, nem Nehémiás rendel el valamit, hogy holnap így kell tenni, ezt kell vallani, hanem mit olvasunk? Összejön a nép, és azt mondják: elhatároztuk. Itt egy közös akarat van. Egy alulról való kezdeményezés, nem felülről jövő parancs. Az emberi szívnek az Isten Szentlelkétől átítatott, áthatott gondolata, hogy így lehet. Mennyivel másabb, hogy így kell, vagy amikor Isten Lelke kimunkálja a szívben, hogy így lehet, így szabad. Ez az Istennek tetsző és a te javadra való.

Három dolgról beszéljünk röviden. Isten ígéje itt elmondja, hogy három fődologban mondják azt, hogy Isten Törvénye szerint akarunk élni. Ennek vannak alpont-

jai: a, b, c van, de három nagy kör: az egyik a családi élet, a másik a munka, a harmadik az istentisztelet.

Nagyjából e köré csoportosítják az életüket, hogy ezekben a kérdésekben is az Isten Törvénye szerint járunk el.

Az az érdekes, hogy itt nem általánosan beszélnek, hogy ezentúl jobban csináljuk, hanem egészen konkrétan.

Sokszor van így a hétköznapi életünkben, mikor nagy általánosságban vannak felbuzdulásaink, kitöréseink: majd ezentúl... Nem. Konkrétan mit jelent — és elkezdik felsorolni konkrétan.

A fiatal férj azt mondja a feleségének: lehozom neked a csillagokat az égről. A feleség azt mondja: inkább a szemetet vidd le.

Sokszor így vagyunk Istennel szemben: Uram, mindenem a tied! – na de konkrétan, amikor Isten meghatározza...? És nem úgy van, hogy nagy dolgokban Isten dönt, kis dolgokban meg mi. A Biblia szerint a mi életünknek nincsenek olyan kis dolgai, amikhez az Úrnak ne lenne köze, és ne Ő vezetne bennünket.

Jézus elmondta ezt a Hegyi beszédben, hogy egy hajszál sem eshetik le a fejetekről az Atya nélkül. A kis verebecske sem. Nem úgy van, hogy majd a nagy dolgok... A kis dolgok is az Úr előtt vannak. Nagy dolog, ha azt tudja mondani egy ember, egy család, jó lenne, ha egy nemzet tudná azt mondani, ha a mi magyar népünk tudná azt mondani: mostantól kezdve az Isten Törvénye szerint élünk.

Három dolgról tehát röviden:

- Először azt mondja: „Nem adjuk leányainkat feleségül az ország egyéb lakóinak, sem az ő leányait nem vesszük feleségül fiainknak.” — Elhatározzák tehát azt, hogy a házasság tekintetében Isten ígéje, parancsa, ígérete szerint akarnak eljárni.

Isten ígéje szerint a házasság soha nem csak a fiataloknak a dolga, mert itt a szülők határozzák el: „nem adjuk leányainkat”. „Nem veszünk feleséget fiainknak.” A reformáció ezt jelenti. Isten ígéjéhez való ragaszkodás ezt jelenti: nekem nem közömbös, hogy gyermekek hogyan fog házasodni.

Sokszor hallottam a következő mondatot: nem baj, csak szeressék egymást. Szereti, azért veszi el. Régen elvette, mert sok földje volt, vagy társadalmi rang. A szülők elkezdtek machinálni. „De csak az a fontos, hogy szereti...” Ravasz Lászlónak van egy szenzációs írása erről. Kis füzetecske, sajnálom, hogy nem adják ki ezt újból. Ravasz László ír egy nagyon jó mondatot: Vigyázzunk, mert a házasságban előfordulhat, hogy a hit kipusztítja a szeretetet, vagy a szeretet kipusztítja a hitet.

Valaki azt kérdezte tőlem, hogy hol kezdődik a gyermekek zenei nevelése? Hogy egyszer majd oda jussanak, amit péntek este láhattunk, hogy is lehet zenélni és azt komolyan venni. Azt mondtam: a zenei nevelés az anyaméhben kezdődik. És hol kezdődik a gyermekeinkért való felelősség? Ott, vagy még a fogantatás előtt, hogy elhatározzák: mi úgy szeretnénk élni, hogy nem adjuk fiainkat és leányainkat...

Az Énekek Énekében található az az ige: Felkelek és bejárom a várost, és megkeresem, akit lelkem kedvel. Ott a város az Isten népét jelenti.

Adjon az Úr itt is és a ti családokban is ilyen házasságokat, mert ez az Isten ígéjéhez való ragaszkodás lenne.

- A második, amikor azt mondják: megtartjuk a szombatot és az ünnepnapokat. Nem a munka fogja betölteni csak az életünket.

Beszélgettem egy igen elfoglalt, magas beosztásban levő emberrel, és azt mondta: meg kellett látnom, hogy elég a kevesebb is, mert ilyen áron nem kell a több. Már-

ISTEN TÖRVÉNYE SZERINT

---

már ott volt, hogy tönkremegy a családja, a gyermekeivel való kapcsolata, a családi élete. Azt mondta: leraktam, mert ilyen áron nem kell! Nem a munka lesz az életünk, hanem az Úr lesz az életünk. Ez a reformáció.

Az a reformáció, amikor valaki azt tudja mondani: Életem, Jézus, egyedül te töltsd be, és mindent-mindent adj meg énnekem. Az életünket nem a munka tölti be, mert meg tudunk állni. A hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek nyugalomnapja.

Mit határoznak el? Ha valaki bármilyen gabonát hoz eladásra vagy árut a nyugalom napján, nem vásárolunk tőlük a nyugalom napján vagy más ünnepnapokon.

A nyolc órai istentisztelet előtt lelkésztársaimmal beszélgettünk. Nem hallottam róla, de valaki mondta: van egy kezdeményezés, hogy vasárnap az üzletek ne nyissanak ki. Ennek az igének a fényében mi mit mondunk? Felülről való rendelkezés, az ember nem szereti, ha valamit megmondanak neki.

Ha egyszer alulról jönne a kezdeményezés, és azt tudná mondani ez a nép: nem veszünk semmit, hiába van nyitva akármi, akkor bezárnák. A nép dönti el: mostantól nem veszünk semmit. Mi megvesszük vasárnap előtt azt, ami vasárnapra is kell.

Itt van Isten ígében: a 7. évben bevetetlenül hagyjuk a földet, és elengedünk minden tartozást. Ha addig a földjét valaki elzálogosította, ha valaki addig rabszolgá lett és elvesztette szabadságát, akkor a 7. évben Isten úgy rendelkezett, hogy az Ő népe életében legyen újrakezdés. Ne legyen egyik ember alárendeltje a másiknak, ne függjön tőle, kezdjen újat. Indítson tiszta lapot. Úgy látszik, olyan életet éltek, hogy ebből nem lett semmi. Nem tartották meg. Most elengedik azért, hogy mindenki újból induljon.

Az atyák földje, amit nem ők szereztek meg véres munkával, hanem kaptak ajándékba, azért hálát adjanak az Istennek. A hetedik évben nem vetjük be a földet. Miért? Mert az ember kizsarolja azt. Ma is így vagyunk, hogy micsoda kizsarolása megy a földnek. Próbálják műtrágyával javítani, mert kémiai úton majd előállítjuk a tápanyagokat. Azok mérgezik a vizeket, az életünket. Egyre több lesz a rákos beteg, mert ki akarjuk zsarolni a földet. De az Isten tudta, hogy bevetetlenül kell hagyni. Van regenerálódás még a földnek is, nemhogy nekünk. Azt Isten adta, nem akarunk mindent magunknak összeszedni. Nem akarjuk kizsarolni a földünket, hanem a 7. évben Istenre bízunk magunkat. Hisszük, hogy tőle jön minden áldás. Nem azon múlik, hogy mennyit vetek, hanem azon, hogy mennyit kapok az Úrtól. És ezt Isten ígéből látják meg. Isten mondta meg nekünk, hogy így lesz jó. Ez válik hasznunkra.

A reformáció azt jelenti, hogy Isten ígének igazat adva, neki dicsőséget szerezve a mi magunk java és haszna is előre megy. Ezt értették meg akkor. Nemcsak azt, hogy van a nyugalom napja, hanem azt, hogy mi van a nyugalom napján kívül. Nemcsak azt, hogy mi van vasárnap a te életedben, hanem mi van hétfőtől-szombatig. Hitünk és életünk. Függőleges és vízszintes.

A te általad épített lelki ház vajon egyenes? Ki lehet igazítani. A kőművesek, amikor igazítani akarnak, kalapács van a kezükben és elkezdik ütögetni a téglát, addig, míg a vonalhoz nem megy, hogy egyenes legyen. Lehet rajta segíteni.

- A harmadik, amit elhatároznak: megújul az istentiszteletük: A templomot fenntartjuk. Évente egyharmad sekelt adunk Istenünk házának a szolgálatára. Megint a reformáció nem felülről, hanem alulról. Ők határozzák el.

Szolgálatom alatt többen kérdezték: mennyi az egyházadó? Hála Istennek, olyan gyülekezetben szolgáltam és szolgálok, ahol nincs kivétel. Nagyon sok gyülekezetben ki van vetve.

Ezsdrás idejében nem vetették ki. A reformáció soha nem azt jelentette, hogy kell, hanem mindig azt, hogy lehet. Szabad vagy, Isten téged nem akar rabság alá helyezni, mert a bűn szolgája a gyáva rab, de a Krisztusé szabad. Ha a Fiú megszabadít valakit, akkor az valósággal mindentől szabad lesz. Ezért nem az a döntő, hogy megnyit kell, hanem az, hogy mennyit szabad.

Füle Lajos szépen megírta egy kis versében: Nem is az a kérdés, hogy mennyit adhatok Istennek, mindig az, mennyit tarthatok meg magamnak, Uram, hiszen minden a tied. Mink van, amit ne kaptunk volna? Áldott légy, hogy sokkal többet hagysz az én zsebemben, mint ami nekem valóban szükséges. A templomot pedig fenntartjuk.

Ma van egy olyan irányzat is, hogy nem kell a templom. Otthon is lehet imádkozni, összejönni házi istentiszteletre. Ezt nem írjuk alá.

Feleségem ajánlott egy könyvet olvasásra. Arról szól a könyv, amikor XIX. század utolsó két évtizedében tömeges kivándorlás volt Kanadába. Itt elkezdtek a kemény ugart feltörni, megművelni. A könyv leírja azt a rettenetes munkát, verejtékezt, amivel ezt tették. Egy-egy kisvárost telepítettek. Azt írja a könyv írója: ahol nem épült templom, azok a városok mind megszűntek.

A templom mindig az Úrhoz tartozás és egymáshoz tartozás jelképe. Ők elhatározták konkrétan, hogy fenntartják a templomot.

Befejezésül: az volt az igehirdetés címe: Isten Törvénye szerint élünk. Isten Törvénye szerint élünk? Hadd kérdezze meg tőled az Úr személyesen: Isten Törvénye szerint élsz? Ha valaki erre úgy válaszolt a szívében, hogy nem, vagy házasságomban, gyermeknevelésemben, munkámban, pihenésemben, vagy a nyugalom napja megszentelésében Uram, nem éltem a te Törvényed szerint: az istentisztelet elején elmondtam a bűnbocsánat igéjét: és ha valaki vétkezik, van szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.

Az lenne a reformáció, ha ma elhatároznád: életem minden területén Isten igéje szerint akarok élni. Ott lenne a vágy a szívedben és az én szívemben, hogy szabjam egész életemet szent akaratahoz.

Imádkozzunk!

Édesatyánk, köszönjük a gyülekezet közösségében is, hogy igéd mindig időszerű és mindig korszerű. Köszönjük, hogy ma is a Szentlélek által ugyanaz az üzenete: Mivel te sem változol, ezért igéd is örökre megmarad, és ma is lehet és kell egész életünket a te igédhez igazítanunk.

Uram, kérlek, hogy könyörülj mindannyiunkon, bármilyen elhajlás, deformálódás volt az életünkben. Reformáld, alakítsd vissza, hogy újból zengjen a szívünk neked, hogy újból a szabadítás örömeivel tudjunk hozzád fordulni, és egész életünk vitélre nézve jellemző legyen, hogy megismertük a te jó, szent és tökéletes akarodat.

Kérünk, áldd meg fiataljainkat, hogy a te néped között keressék azt, akit te szántál nekik, és akit te fogsz odaadni ajándékképpen, hogy igaz legyen az, hogy egy szívvel, egy szájjal téged dicsőítenek, az egyedül igaz Istent, és akit te elküldtél, a Jézus Krisztust.

Kérünk, áldd meg munkáinkat. Bocsásd meg, hogy azt gondoljuk: minél többet dolgozunk, annál inkább gyarapszunk.

Bocsásd meg, hogy sok vasárnapot is nem a te igéd szerint töltünk el, nem a gyülekezet közösségében. Ó, Urunk, olyan jó, hogy nálad van a bocsánat, hogy féljünk téged, hogy szeretetedben járó és élő néped lehessünk.

ISTEN TÖRVÉNYE SZERINT

Áldj meg, Urunk, hogy fontos legyen nekünk a templom, a te házad.
Kérünk, hogy egész héten légy velünk, irányíts bennünket, vezess a te ígéreted szerint.

Ámen.

119,4. 6-7-8 zsoltár

4. Hálát adok néked teljes szívből,
Hogy megtanítasz te ítéletidre,
Melyek tiszták minden hiba nélkül!
Megtartom és gondom lesz törvényidre,
De kérlek téged, ó, én Istenem,
Hogy soha örökké ne hagyj el engem!

(...)

6. A te igédet rejtem szívemben,
Hogy semmi bűnnel ne bántsalak téged,
De megmaradjak te ösvényedben,
Minden dolgomban megtartom törvényed.
Ó, áldott Isten, taníts engemet,
Hogy igazán értsem rendelésedet!

7. Ítéletedet én ajakimmal,
És a te szádnak ő kegyes beszédét
Előszámlálom hálaadással,
Szent kötésseddel biztatom szívemet;
Bizonyágidon örvendez lelkem,
Mik gazdagságnál kedvesebbek nékem.

8. Szüntelen nékem gyönyörúségem
Vagyon csak a te parancsolatidban,
Te útaidat gyakran említem,
Hogy el ne essem valaha azokban.
Szent igazságodban minden kedvem,
És te ösvényed én el nem tévesztem.